

Pokyny pro zpracovatele vedlejších živočišných produktů s výjimkou hnoje

Úvod

Od roku 2011 platí nové nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1069/2009, o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, které ruší nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu). V tomto dokumentu je mimo jiné stanovena možnost, aby byly určité specifické výrobky živočišného původu za přesně stanovených podmínek použity jako organická hnojiva (případně půdní přídatky) na zemědělské půdě. Konkrétně může jít o materiály kategorie 2 (masokostní moučky) a 3 (zpracované živočišné bílkoviny), zpracované některou z povolených metod.

V návaznosti na nařízení 1069/2009 bylo vydáno nařízení Komise č. 142/2011, které řeší použití těchto výrobků na půdě, ke které by mohla mít přístup hospodářská zvířata. Toto nařízení rovněž stanovuje povinnost sestavit a zveřejnit pokyny pro správné použití organických hnojiv a půdních přídatků. Omezení použití je specifikováno v článku 11, odst. 1, písm. c) nařízení 1069/2009.

V nařízení Komise č. 142/2011 v příloze XI, kapitole II jsou uvedeny požadavky na určitá organická hnojiva a půdní přídatky. Nařízení ukládá, aby docházelo ke smíchání s dostatečným minimálním podílem složky, která vyloučí následné použití směsi ke krmným účelům. Mezi takové složky může patřit: hnůj, kejda, kompost, digestát, minerální hnojivo (s výjimkou samotné močoviny nebo mletého vápence – obecně krmných surovin). Dále podle nařízení může členský stát povolit uvádět do oběhu big-bagy, jejichž hmotnost nepřesahuje 1000 kg, při splnění určitých podmínek.

Pokud balení nepřesáhne 50 kg, nemusí se k organickým hnojivům a půdním přídatkům podle nařízení č. 142/2011 přidávat výše uvedené složky, pro použití v zemědělství však platí níže uvedené pokyny.

Výrobce těchto organických hnojiv a půdních přídatků musí zaručit, že je před uvedením těchto výrobků na trh provedena dekontaminace patogenních mikroorganismů. Dále musí být tato hnojiva (ať již v baleních do 50 kg bez přídatků dalších materiálů, nebo ve větších baleních či volně ložená) registrována dle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, ve znění pozdějších předpisů.

Předmětná nařízení i níže uvedené pokyny lze nalézt na stránkách <http://www.ukzuz.cz/Folders/3317-1-Legislativa.aspx>.

Pokyny

Organickými hnojivy a půdními přídávky pro účely těchto pokynů se podle nařízení č. 1069/2009 rozumí výrobky, pro které byly jako suroviny použity materiály 2. nebo 3. kategorie, s výjimkou hnoje. Typickým organickým hnojivem pro účely těchto pokynů tedy **JSOU** například hnojiva na bázi masokostních mouček (výchozími surovinami jsou materiály kategorie 2), zpracované živočišné bílkoviny (kategorie 3), případně komposty a digestáty, pokud do nich byly jako vstupní suroviny použity materiály 2. nebo 3. kategorie, s výjimkou hnoje. Organickými hnojivy a půdními přídávky pro účely těchto pokynů **NEJSOU** hnůj, kejda, močůvka, hnojůvka, nebo další výkaly a/nebo moč hospodářských zvířat, a to ani po zkompostování či anaerobní digesci.

Půdou, ke které mají přístup hospodářská zvířata, se rozumí pastviny, louky se sklizní porostu ke krmení hospodářských zvířat, porosty pícnin na orné půdě určené ke krmení hospodářských zvířat, pokud byly hnojeny jinak, než se zapravením do půdy před založením porostů apod.

Možnosti

1. Je možné prodávat zpracované vedlejší živočišné produkty (dále VŽP) jako hnojivo v baleních do 50 kg s textem etikety, který byl schválen v procesu registrace hnojiva. Text etikety bude v tomto případě obsahovat:
 - Organické hnojivo či půdní přídatek je určeno výhradně pro podnik, který disponuje odpovídajícím množstvím orné půdy k jeho správné aplikaci.
 - Použití organických hnojiv a půdních přídávků je povoleno jen na orné půdě při orbě nebo předseťové přípravě a vždy musí dojít k dokonalému zapravení do půdy.
 - Toto organické hnojivo či půdní přídatek nelze použít na půdě, ke které mají přístup hospodářská zvířata.
2. Zpracovatelé VŽP mohou přímo v závodě přimíchávat látku, která znemožní krmení hospodářským zvířatům, a pak mohou hnojivo prodávat jako volně ložené. Mezi takové složky může patřit: vápno, hnůj, kejda, kompost, digestát, minerální hnojivo (s výjimkou např. samotné močoviny nebo mletého vápence – obecně krmných surovin).
3. Zpracovatelé VŽP mohou výrobek - získané produkty (masokostní moučku z materiálů 2. kategorie a zpracované živočišné bílkoviny) předat do schváleného podniku, který zajistí smíchání se složkou, která znemožní zkrmování. Tyto podniky musí být schváleny předem ze strany příslušného orgánu veterinární správy a musí mít přiděleno "veterinární schvalovací číslo". Uvádět do oběhu takto zpracované získané produkty jako hnojivo může dále jen osoba, která disponuje rozhodnutím ÚKZÚZ o registraci nově vyrobeného hnojiva a má souhlas s použitím příslušné složky určené k mísení.
4. Zpracovatelé VŽP mohou bez přimíchávání dalších složek balit hnojivo do big-bagů, jejichž hmotnost nepřesahuje 1000 kg. Příbalový leták musí v tomto případě obsahovat tento text:
 - Organické hnojivo či půdní přídatek je určeno výhradně pro podnik, který disponuje odpovídajícím množstvím orné půdy k jeho správné aplikaci.
 - Použití organických hnojiv a půdních přídávků je povoleno jen na orné půdě při orbě nebo předseťové přípravě a vždy musí dojít k dokonalému zapravení do půdy.
 - Toto organické hnojivo či půdní přídatek nelze použít na půdě, ke které mají přístup hospodářská zvířata.

5. Použití organických hnojiv a půdních přídatků na půdě (smíchaných s látkou znemožňující krmení), ke které mají přístup hospodářská zvířata (pastviny, louky se sklizní porostu ke krmení hospodářských zvířat, porosty pícnin na orné půdě určené ke krmení hospodářských zvířat apod.) podléhá oznámení ÚKZÚZ. ⁽¹⁾ Toto pravidlo (a dále body 6, 7 a 8) se vztahuje i na komposty a digestáty vyrobené s využitím VŽP, kde neplatí povinnost přimíchávání látek znemožňujících krmení.
6. Po uplynutí nejméně 21 dní od posledního data použití organických hnojiv a půdních přídatků (smíchaných s látkou znemožňující krmení) lze využít půdu k pastvě nebo použít rostlinný porost ke krmení hospodářských zvířat pouze se souhlasem ÚKZÚZ.
7. ÚKZÚZ může období zákazu pastvy nebo použití produkce ke krmení stanovené v bodě 6 (21 dní) prodloužit z důvodu ochrany zdraví lidí a zvířat.
8. V případě, že byla organická hnojiva a půdní přídatky (smíchaná s látkou znemožňující krmení) použita na půdě, ke které mají přístup hospodářská zvířata nebo se sklizní porostu ke krmení, je nutné do evidence použitých hnojiv zaznamenat kromě údaje o množství těchto použitých organických hnojiv a půdních přídatků, datu a místě použití těchto organických hnojiv a půdních přídatků navíc datum od kdy byla ÚKZÚZ povolena pastva hospodářských zvířat nebo sklizeň produkce ke krmení.
9. Použití čistých zpracovaných živočišných bílkovin nebo masokostních mouček (tedy bez přídatku materiálu podle bodu 2) na půdě, ke které mají přístup hospodářská zvířata, je zakázáno!

⁽¹⁾ Kontakt na Sekci zemědělských vstupů:

ÚKZÚZ

SZV

Hroznová 2

656 06 Brno

Tel: 543 548 331

Fax: 543 217 325

E-mail: jaroslav.houcek@ukzuz.cz

miroslav.florian@ukzuz.cz